

1. melléklet:

A kormány Új Egyensúly Programjának várható hatása az államháztartásra, valamint a környezetre és a lakosság egészségi állapotára

Az Új Egyensúly Program teljes hatásáról a kormány nem adott tájékoztatást. Az országgyűlési képviselők nem kapták meg a programhoz kapcsolódó törvényjavaslatok társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi hatásainak elemzését – annak ellenére, hogy ezt törvények írják elő. A miniszterek ellentmondásosan közölnek egyes részinformációkat. Ezen okok miatt jelenleg csak megközelítőleg lehet a főbb hatásokat bemutatni.

Az alábbi táblázat 2. oszlopában azt mutatjuk be, hogy a Program mekkora terhet ró 2007-ben külön-külön a vállalkozásokra és a lakosságra. Ezt természetesen az újabb adatok birtokában tovább kell majd pontosítani.

A számok a kormány Új Egyensúly Programjában leírtak és az ezt követően benyújtott törvényjavaslatok, valamint a jelenleg hatályos törvényi előírások hatásának különbségét mutatják.

- 1.) A **vállalkozások** összes jelenleg látható többletterhe 2007-ben **828 milliárd forintot** tesz ki.
- 2.) A **lakosság** többletterhét elsősorban az alábbi tételek tartalmazzák:
  - a) Az adómódosítások közvetlen hatására a lakosság terhei 2007-ben **706 milliárd forinttal** emelkednek.
  - b) Az energiaárak emelésének és a gázár-kompenzáció változásának együttes hatása 2007-ben **110 milliárd forinttal** növeli a lakosság terheit. Ezt a KSH háztartás-statisztikai adatai alapján dolgoztuk ki a Magyar Energia Hivatal hivatalos árainak alkalmazásával.
  - c) A lakosság jövedelmét nagymértékben csökkentik a kormány által bejelentett elbocsátások – annál is inkább, mert a jelenlegi munkaerőpiacunk torz. Így az elbocsátások gyakorlatilag jövedelemkiesést jelentenek. A jelenlegi anyagban csak a minisztériumok és intézményeinek eddig ismert létszámleépítési hatását mutatjuk be. Ez 2007-ben **20 milliárd forint** lakossági jövedelem kiesését jelenti. Csak ez az intézkedés közel 50 ezer főt érint a családtagokkal együtt.
  - d) A választást megelőző félrevezető kormányzati információkkal szöges ellentétben álló intézkedések szakszerűtlen bejelentése óriási forintárfolyam- és inflációs folyamatokat indított el. A konvergencia programban bejelentett mértéktől (2006-ra 2,2%, 2007-re 2,7%) eltérően a jelenlegi várakozások szerint az infláció 2006-ban 3%, 2007-ben pedig 5% lesz. Ennek a fogyasztásra vetített hatása 2007-ben **mintegy 400 milliárd forintot** tesz ki.
  - e) A GDP növekedési ütemének várható csökkenése a fenti intézkedések miatt **mintegy 650 milliárd forintot** ér el.

A fenti, nem konszolidált elemzés szerint a kormány eddig bejelentett intézkedéseinek hatása **2007-ben meghaladja a 2600 milliárd forintot**. Tehát rendkívül nagy összegről van szó, ami sok évre előre jelentősen meghatározza a társadalom és a gazdaság alakulását.

Az intézkedések elsősorban a bérterheket és az alapvető megélhetési költségeket növelik, illetve a hazai termékek és szolgáltatások iránti keresletet csökkentik. Ezért összességében **előnyben részesítik a súlyosan környezetszennyező, nagy energia- és nyersanyag-igényű tevékenységeket,**

továbbá az importnak kedveznek a hazai termeléssel szemben. Egyúttal növelik a szociális feszültségeket, mivel főleg a viszonylag alacsonyabb jövedelmű rétegeket sújtják. Ösztönzik a fekete és szürke gazdaság további elterjedését is.

A fentiek egyáltalán nem azt jelentik, hogy ne lenne szükség az államháztartási hiány ilyen mértékű csökkentésére. Azonban az a következtetés levonható, hogy e célból más megoldásokat is meg kell vizsgálni.

Intézkedés	Várható hatás 2007-ben, milliárd Ft (1)*	Környezeti hatás (2)	Környezeti hatás magyarázata
Vállalkozások többletterhelése			
Házipénztár adóztatása *	10	--	Főleg a hazai kis- és középvállalkozásokat (kkv- k) terheli, ezért csökkenti a foglalkoztatást. (3)
Elvárt adó ** (20 - 24. §)	55	--	Főleg a hazai kkv- ket terheli, ezért csökkenti a foglalkoztatást.(3) „A külföldi befektetéssel működő cégeknél (...) a negatív adózott eredményt minden vállalkozás esetében újra befektetett jövedelemként számoljuk.” (KSH Magyarország Nemzeti Számlái 2000- 2001, 129. oldal) Ez azt jelenti, hogy a külföldi cégek esetében az import felülszámlázásából és az export alulszámlázása révén kivitt jövedelmüket kedvezményezett módon újrabefektetett jövedelemként számolhatják el belföldön, és az ebből származó kedvezményeket is igénybe vehetik. Ezért az elvárt adó ezeket a cégeket általában nem érinti. Tehát a hazai a kkv- k újabb, most már kettős hátrányt szenvednek el.
Külföldön lévő vagyon megadóztatása ** (4. §, 12. §, 14. §, 15. §)	8	-	Adóelkerülést támogat!
A tételes tb- járulék nem szűnik meg ** (239. §)	88	--	Az élőmunka terheit növeli. (3)
Ellenőrzés szigorítása ** (95. §, 115- 128. §)	10	+ +	Elősegíti a fekete és szürke gazdaság visszaszorítását, amely nagyrészt a környezetszennyező tevékenységekhez kötődik (például teherfuvarozás, hulladékkal való visszaélések, védett természeti értékek csempészete, az üzemanyag- csempészet, zöldterületek beépítésével kapcsolatos visszaélések). Az államháztartás ebből származó vesztesége várhatóan sokkal nagyobb lesz, mint a „megtakarítás”.
Munkáltatói tb- járulék nem csökken 5%-kal ** (133- 134. §)	210	--	Az élőmunka terheit növeli. (3)

Vállalkozások szolidaritási adója ***(3. §)	170	+ + és -	Ha a tőkét terheljük, akkor előnyösebb helyzetbe kerül az élőmunka. A kkv- knál viszont kedvezőtlen, hogy az elvárt adóval együtt túlzott terhet jelent és csökkentőleg hathat a foglalkoztatásra.
Pénzügyi intézetek szolidaritási adója ***(6. §)	50	+	Csökkenti a túlzottan magas nyereséget, elvben több forrás juthat a környezetvédelmi szempontból előnyösebb tevékenységekre.
Gépjárműadó (tehergépkocsi), teljesítmény arányos lesz, duplájára emelkedik **(89- 95. §)	10	+ +	Csökkenti a gépkocsi- vásárlási kedvet, ezáltal a környezetkímélőbb közlekedési módok használatára ösztönöz. Ugyanakkor hátrányos, hogy a régebbi, általában környezetszennyezőbb járműveket viszonylagos előnyben részesíti.
Eva 15%-ról 25%-ra emelése **(40. §)	53	-	Azon hazai vállalkozások terhet növeli, ahol magas az élőmunka hányada. (3)
Nyugdíjas vállalkozók járulékának emelése **(137- 138. §)	9	--	Az élőmunka terheit növeli. (3)
Természetbeni juttatások adóterhének emelése 44%-ról 54%-ra **(16. §)	20	--	Az élőmunka terheit növeli. (3)
Egyéni vállalkozók járulékfizetése **(134. §)	11	--	Az élőmunka terheit növeli. (3)
Járulékfizetés a minimálbér kétszerese után **(239. §)	80	--	Az élőmunka terheit növeli. (3)
Áfa alsó mértéke 15%-ról 20%-ra nő **(216- 218. §)	17	--	
Innovációs járulék	12	-	Várhatóan ugyanannyival csökken a költségvetés támogatása a K+F részére, tehát csak egy újabb adminisztrációt visz a rendszerbe (feleslegesen, mert valamely meglévő adó kismértékű emelésével ugyanez a bevétel elérhető).
Gázár emelése	10	+ +	Energiatakarékosságra, az energiahatékonyság javítására, innovációra ösztönöz.
Villamos energia árának emelése	5	+ +	Ugyanaz, mint az előző pontban.
Vállalkozások összesen	828	--	Összességében a súlyosan környezetterhelő tevékenységeknek kedvez.
Lakosság többletterhelése			

Áfa alsó mértéke 15%-ról 20%-ra emelkedik **(216- 218. §)	153	--	Elsősorban a hazai termékeket (különösen az élelmiszereket) és szolgáltatásokat (például tömegközlekedés, kultúra) sújtja, így egyrészt az importnak kedvez, ami több szállítással és így nagyobb környezetterheléssel jár, másrészt a környezetkímélő tevékenységeket szorítja háttérbe. Csökkenti a hazai foglalkoztatás szintjét is. (3)
Vagyonadó	?	+	Kedvező, ha csak a nagy vagyont (100 millió Ft feletti) terheli, így valamelyest fékezheti a zöldterületek beépítését, a nagyobb energiafelhasználású épületek létesítését stb.
Jövedéki adó emelése (cigaretta, szesz) **(73- 75. §)	6	+ +	Elősegíti a dohányzás és az alkoholfogyasztás csökkentését
Magánszemélyek szolidaritási adója * (2. §)	24	+ +	Csak a 6 millió forint feletti, magas jövedelmekre vonatkozik, mérsékli a szociális különbséget. A magas jövedelműek több energiát fogyasztanak, hatványozott mértékben terhelik a környezetet, amit a szolidaritási adó némileg visszaszoríthat.
Kamat és tőzsdei árfolyam adója **(14- 15. §)	26	+	A kamatadó csökkentheti a megtakarítási hajlandóságot, ha viszont alacsony a mértéke, akkor ez semlegesíthető. A tőzsdei árfolyam adó kedvező hatású (ugyanazon ok miatt, mint az előző pontban.)
Cégtelefonok magánhasználat utáni adó emelése **(16. §)	30	?	Az EU jogharmonizáció adócsökkentő hatását veszi vissza. (A 30 milliárd Ft becsült összeg.)
Természetbeni juttatások adója **(17. §)	20	--	Az élők munká terheit növeli. (3)
Megszűnik a személyi jövedelemadó kedvezménye **(7- 10. §)			
– szellemi tevékenységnél **(110. oldal, általános indoklás)	1,6	--	Az élők munká terheit növeli (3), a szellemi tevékenységeket, az oktatást, a K+F-et sújtja. Így éppen a tudásalapú gazdaság megteremtése ellen hat, és a nagy energia- és nyersanyag- igényű, súlyosan környezetszennyező, sok szempontból elavult gazdasági szerkezet fennmaradásának kedvez.
– számítógép beszerzésnél **(110. oldal, általános indoklás)	5,1	--	Ugyanaz, mint az előző pontban.
– felnőttképzésnél **(211. § 6. bek)	2,4	--	Ugyanaz, mint az előző pontban.
Lakáshitel kedvezménye újak számára 2007- től megszűnik **(110. oldal, általános indoklás)	15	+ +	Visszafogja az új építkezéseket, így a zöldterületek beépítését, és közvetett módon a meglévő lakásállomány felújítására, korszerűsítésére ösztönöz.

Az adómentes bevételek körét szűkítik (foglalkoztatott nyugdíjasok, más összevontan adózók stb.) **(110. oldal, általános indoklás)	32	--	Az élőmunka terheit növeli. (3)
Munkavállalói járulék emelése **(155§)	220	--	Az élőmunka terheit növeli. (3)
Fogyasztói közlekedési ártámogatás összegét csökkentik **(219. §)	45	--	Nagymértékben csökkenti a tömegközlekedés színvonalát, vonzerejét. (Kóka János miniszter nyilatkozata alapján: 40–50 milliárd Ft.)
A bérletek munkáltatói költségtérítését érintő adószigorítás **(16.)	19	--	Csökkenti a tömegközlekedés színvonalát, vonzerejét.
Gépjárműadó (személygépkocsi) teljesítményarányos lesz, duplájára nő **(89. §)	25	+ + és -	Kismértékben csökkenti a gépkocsi- vásárlási kedvet, ezáltal a környezetkímélőbb közlekedési módok használatára ösztönöz. Ugyanakkor hátrányos, hogy a régebbi, általában környezetszennyezőbb járműveket viszonylagos előnyben részesíti.
Gyógyszer támogatás szigorítása, arányának csökkentése **(160- 161. §)	50	--	A lakosság rossz egészségügyi helyzetét tekintve, a szigorító intézkedés kedvezőtlen hatású.
Nyugdíj beszámítása az adóalapba **(110. oldal, általános indoklás)	32	--	Az élőmunka terheit növeli. (3)
Lakosság adózási többletterhelése összesen	706	--	
Energia			
Villamos energia árának növelése	39	+ +	Energiatakarékosságra, az energiahatékonyság javítására ösztönöz. (4)
Gázár növelése és kompenzáció csökkentése	71	+ +	Energiatakarékosságra, az energiahatékonyság javítására ösztönöz. (5)
Lakosság energia többletterhelése összesen	110		

Csak a közigazgatásban a bejelentett munkahely-vesztés hatása	20	--	Az ellenőrző, irányító szervek leépítése nagy mértékben növeli a környezetkárosítás esélyeit, környezeti és egészségi katasztrófához vezethet.
Árfolyam, infláció hatása	400	?	A konvergencia programban 2007- re 254 Ft/euróra, a fogyasztói ár növekedését pedig 3%-ra tervezték. AZ Új Egyensúly Program hatására az árfolyam 270–280 Ft/euró értékre, az infláció pedig 5–6%-ra becsülhető. Ez további komoly elvonásokat jelent.
Lakosságot terhelő összes hatás	1256	--	
Vállalkozói és lakossági terhelés mindösszesen	2040	--	
GDP növekménye 2,6%-kal csökken	650	-	Sokrétű hatást gyakorol, kevesebb az elosztható összeg, az adósságteher relatíve is nő stb. Kevesebb pénz jut a környezetvédelemre. A környezetterhelő tevékenységek viszont elsősorban a piacon érvényesülnek, ezért arányában feltehetően ezeket a tevékenységeket kevésbé sújtja.
A Program teljes hatása	2690	--	Összességében a környezet és a lakosság egészségi állapotának romlásához vezet.

Megjegyzések a táblázathoz:

(1) Az államháztartás várható többletbevétele 2007- ben.

(2) Hatás a környezetre és a lakosság egészségi állapotára:

+ + igen kedvező

+ várhatóan kedvező

? várhatóan semleges, illetve nincs elég információ

– várhatóan kedvezőtlen

– – igen kedvezőtlen

(3) Amennyiben drágul az élőkommunka, kedvezőbb helyzetbe kerülnek a nagy energia- és nyersanyag-igényű tevékenységek, hiszen (az élőkommunkához képest) viszonylag olcsóbbá, vonzóbbá válnak.

(4) Ugyanakkor el kellene vonni az áramszolgáltatók indokolatlan nyereségét.

(5) A gázár növelése következtében a rossz szabályozás miatt nő a hazai szénhidrogén-vagyon kedvező kitermelési költsége és az emelkedő import beszerzési árok közötti különbség. Ennek teljes összegét – ami évi **200 milliárd forint**ra becsülhető – el kellene vonni a cégtől. Így ennyivel csökkenthető az államháztartás hiánya.

A gázár emelését a rászorulóknak részére kompenzálni kell.

* T/230. számú törvényjavaslat a házipénztár adóról

** T/229. számú törvényjavaslat az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és a költségvetési forrásból származó kamattámogatások után fizetendő járadékról

*** T/231. számú törvényjavaslat az egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról

Álláspontunk szerint a 3. oszlopban – – jellel jelzett jogszabályhelyek alkotmány- ellenesek.

Budapest, 2006. július 11.

Levegő Munkacsoport